

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

עד.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה י'
 ב ג ד סס הלכה ז'
 ג ה מיי פ"ח מהל' מהל' ה' יא סג עין מהל' טו"ע י"ח סג עין מהל' ס"ג ע"ב
 ד ו מיי פ"ח מהלכות מהלכות אסורות הלכ' ז' סג לאין ק"ל טור ש"ע י"ד ס' ע"ו ס"א (נר אלפס חולין פ"ז דף ק"ג) וכן הלאה פ"ח ס"י י"ג

ביצד צולין. ותוחבו לתוך פיו (6). אומר ר"י מש"ה תמוז דרך פיו לפי שנותן הגם שזשפור למטה^ב כדי שלא יפול הפסח ואז היו בית השמיטה למטה וקדיש דמא דרך ס: **נחתך ממנו** אבר אין זה מקורם. נראה לר"י ד' דמזוה לקלקו אבל משום הכי לא מייספיל מדאמר לקמן צפיק האשה

ביצד צולין. שפוד של רמון. טעמה מפרש בגמרא: וטון אס כרעיו כו'. כדכתיב עלי אש ראשו על כרעיו וגו' כולו כאלד משמע: **רמון** יושול הוא זה. שמבשל בני מעיו בתוכו כמו צמוך הקדירה: **סולין חולה** לו. תוחבו צשפור למעלה מפיו של טלה: לא על השפוד. של ברזל כדמפרש בגמ'

לעוי רש"י

גראיל"ש [גרידיל]. אסכלה. קול"ר. ד. חרזין. יושנ"א [ישנ"א]. אלון. אינפלודיר"א. בשר למילוי (בצק או כדומה).

רבינו הגנאל

ביצד צולין את הפסח. שפוד של רמון כו' ואקטינון למה אינו צולוה בשפוד של מתכת. ושנתן דאידי דהם מקצתו הם כרול. וכיון שנתחמם ראש השפוד הנתון באש מחמם השפוד כולו המשוקע בבשר ומצא חמום השפוד גולה בשר הפסח, ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי ברזל. ושפוד של דקל אית ליה שכיב בנן שאיבד ומפקי מיה. ותאינה אידי דמחליה מפקי מיה. והאלון החרוב והשקפה בני כולוהו אית בהו קטרי. מקום שצומחין ומגדלין אמרין וצטרם וכשתוחבין אותן אותו מקום חתך מפקי מיה, וכיון דמפקי מיה על הבשר הזה ליה כמבושל לפיכך אין עושין מהן שפוד לצלות בו הפסח. ורמון אע"ג דאית ביה קטרי שיעי, כלומר שומחין הן ומקום חיחובו הוא ראשו שפולט מים מציאו חרץ לבשר. וירושלמי כל העצים יבשים מבחוץ ואין יבשים מבפנים ורמון יבש מבחוץ ורוב הפנים של המכות אוקימנא למתני דלא כותיה.

(דף פח): גבי ה' שנתערבו עורות פסחיהן ופרך והא איכא חד דלא נפיק ומשני משום דלא אפשר דהיכי נעבד גימתי כל חד ונימנו אי דידי בעל מוס הוה להו האי פסח ואי לא להו שלמים הא איכא חיה ושוק ופרך ונימתי כל חד כהן צהדיה והשתא איך יעשו כן והא חיה ושוק לאסורים לזרים אי אפשר לזלזלן עם הפסח וצריך לחמתן ולא היו מקולסם אלא משום הכי אין נפסל וכן גבי גמלים (דף עה). חתכו ומננו על גבי גמלים רבי אומר אמר אני שזה צלי אש משמע חתכו לגמרי מיהו רש"י פירש לקמן חתכו שלא הצדילו אלא (ס) צירמו צנים ושלשה מקומות:

האי מורייתא שריא. פי' בקונטרס אע"פ שלא מלחו אלא לזלי ולר"ת נראה לזלי לא צעי מליחה כלל דלא מיעביא כשלללה בשער יפה יפה ונפלט כל הדס דשרי דיותר מפליט ע"י האש מע"י המלה דמעשים ככל יוס שמצטלים כד אחר צלייתו אע"פ שמחמרים לנשלו אחר מליחתו אלא אפילו לא נללה כל כורכי דלא נפלט כל הדס מותר אע"ג דאמרין צפ"ק לכריתות (דף ד: דף כב). דאיכא לאו דגם הארצית וה"מ דוקא כשפירש אבל לא זמן שלא פירש יא לא לחוץ שרי דמוכח צפ' מפנין (שגם דף קפח). (א) דבשר טפל מותר לטלטלו משום דחיי לאומנא אלמא יכול לאוכלו בלא מליחה ועוד דלמור צפ' כל הבשר (חולין דף קיח). דכד אחר שחלטוהו צרותחין או צמלח מותר לנשלו לפי שמלמתייהו הדס צמורין ואין מניחין אותו לפלוט דקמור המס רב הוה חלטי ליה צמלח ורז נמנן חלטי ליה צרותחין סדר רב פפא קמיה דרבא למימר חלייה אסור אמר ליה אי חלייה אסור איכהו נמי אסור דכי היכי דפליט דהר צלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דמצימתה דהס ואין מניחו לפלוט ואפ"ה שרי צארכיה ואין לאסור צלי שלא נמלח ולא נללה כל זכורו משום שמתקן האש הדס נפרש מפניו מלד זה לא דמה שיוצא לחוץ שמתקן שריק ומה שנשאר צפנים אע"פ שפירש מלד זה לא זה לא היו כדס הארצית שפירש דהא איכא מאן דאסר במסכת חולין (דף קיב). לאכול ככר שחתך עליה צמר מפני דם הבשר שנכנס לתוכו ואפילו הכי משמע דבשר עלמו מותר אע"פ שלא יא כל דמו ודבר חימה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לזלי דאין הבשר יוצא מידי דמו עד שימלחנו יפה יפה אלא ודאי לא צעי מליחה כלל וכן קבל ר"י מר"ת ובהקומץ רבה (מנחות כח). גבי מליחת קדשים דקאמר כיצד (ז) עושה מציה את האבר ונותן עליו מלח וחזור והפכו ונותן עליו

ביצד צולין את הפסח מביאין שפוד של רמון ותוחבו לתוך פיו עד בית נקוברתו ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר בכמין בישראל הוא זה אלא תולין חוצה לו אין צולין את הפסח לא על השפוד ולא על האסכלא א"ר צדוק מעשה בר"ג שאמר למבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא: **גמ'** וניתי של מתכת דאידי דהם מקצתו הם כולו וקמטויה מחמת השפוד ורחמנא אמר יצלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר וניתי של דקל אידי דאית ליה שכיב מפיק מיה והוי כמבושל וניתי של תאנה אידי דמחלחל מפיק מיה והוה ליה כמבושל וניתי של אלון של הרוב ושל שקמה אידי דאית ביה קיטרי מפיק מיה של רמון נמי אית ביה קיטרי שיעי קיטרי ואבע"א כנבגא בר שתא דלית ביה קיטרי והא איכא בי פסקיה דמפיק לבי פסקיה לבר מתני' דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בשם ששפוד של עץ אינו נשרף כך שפוד של מתכת אינו מרתיה אמרו לו זה הם מקצתו הם כולו וזה הם מקצתו אינו הם כולו: ונותן את כרעיו וכו': (6) תניא רבי ישמעאל קוריהו תוך ר"ג קוריהו גדי מקולס ת"ר (7) איזוהו גדי מקולס דאסור לאכול בלילי פסח בזמן הזה כל שצאלו כולו באחד נחתך ממנו אבר נשלק ממנו אבר אין זה גדי מקולס השתא יש לומר נחתך ממנו אבר דאף על גב דקא מטויה ליה בהדיא אמרת לא נשלק מיבעיא א"ר ששת שריא א"ל אביי והא קא בלע דמא א"ל כבולעה כך פולטה נימא מסייע ליה נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו מ"א לא משום דאמרינן כבולעו כך פולטו אמרי שאני התם כיון דאיכא בית השחימה דמחלחל מידב

דפליט דהר צלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דמצימתה דהס ואין מניחו לפלוט ואפ"ה שרי צארכיה ואין לאסור צלי שלא נמלח ולא נללה כל זכורו משום שמתקן האש הדס נפרש מפניו מלד זה לא דמה שיוצא לחוץ שמתקן שריק ומה שנשאר צפנים אע"פ שפירש מלד זה לא זה לא היו כדס הארצית שפירש דהא איכא מאן דאסר במסכת חולין (דף קיב). לאכול ככר שחתך עליה צמר מפני דם הבשר שנכנס לתוכו ואפילו הכי משמע דבשר עלמו מותר אע"פ שלא יא כל דמו ודבר חימה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לזלי דאין הבשר יוצא מידי דמו עד שימלחנו יפה יפה אלא ודאי לא צעי מליחה כלל וכן קבל ר"י מר"ת ובהקומץ רבה (מנחות כח). גבי מליחת קדשים דקאמר כיצד (ז) עושה מציה את האבר ונותן עליו מלח וחזור והפכו ונותן עליו

מלח ומעלהו ויש דגרס בתר הכי אמר אביי וכן לזלי לא גרס כדכתיב עלי אש ראשו על כרעיו וגו' כולו כאלד משמע: **רמון** יושול הוא זה. שמבשל בני מעיו בתוכו כמו צמוך הקדירה: **סולין חולה** לו. תוחבו צשפור למעלה מפיו של טלה: לא על השפוד. של ברזל כדמפרש בגמ' שהמתכת כשמתחמם מקצתו מתחמם כולו ונללה הפסח מחום השפוד שבתוכו שהפימי מתחמם ע"י קצתו החילון והוה ליה פסח צלי אש: אסכלא. גראיל"ש בלע"ז. וכולה חד טעמא: **גמ'** **שיני**. קנלייר שעשו שורות שורות: **מתחל**. כעץ של ערבה ושל אגוז שיש להן מוח מצפנים: **אלון**. יושנ"א שהוא קשה: **אידי דאיס צהו קיטרי**. וצעי למיטעיניהו צפרינה מפיק מיה דרך מקום חתך הסכין והוה ליה פסח מצול: **שיעי קיטרי**. ואין צריך להעביר סכין עליהם: **כנבגא בר שסא**. נטיעה צת שנתה: **והא איכא בי פיסקי**. ראש השפוד שהוא מקום חתך ומניח מים: **דמפיק לבי פיסקי לבר**. חוץ לפי הפסח דאי מפיק מיה לא עיילי לפסח: **קס** **שהשפוד של עץ**. כשתולין אותו צמור ומכוסה בטלה אין מה שצמור הטלה נשרף שהטלה מגין עליו כך שפוד של מתכת אין מה שצמור הטלה מרתיה מחמת חום מקצתו היוצא חוץ לטלה: **אמרו** לו. אע"פ שאין פימי של עץ נשרף אבל פימי של מתכת מרתיה והוה ליה צלי אש וזה של מתכת חם מקצתו חם כולו ופולטו מה שצמורה מה שצמורה ממנו הלכך הו"ל צלי שפוד: **רבי ישמעאל קוריהו סוד סוד**. דנותן לתוכו ס"ל וכשמרמיחין ומתצטלין בתוכו נשמע קול רמיחין תוך תוך קול הסיר. ל"א כמז כספריים שנים תכנר לשון תוך ובר כלומר ממולא מצפנים ונראה מצחון כעין שמללחין דליין ותרנגולין שלנו ודוגמא גבי אציגיל (שמאל א כה) חמש זאן עשויות ומתרגמין חמש עאן תכנרין משם רבינו קלונימוס: **מקולס**. לשון כובע נחשת דמתרגמין קולסא דנחשא (שם ז) *דציירא ליה תולין למעלה כראשו ונראים ככובע נחשת על ראש גבור: **איזה גדי מקולס**. דתנן צפיק מקום שנתה (גליל נג). **שצאור לאכול צלי** צפריים (צפריים) ספחים צומן הזה צמקום שלא נהגו: **לאחד**. דמיי לפסח ונראה כאכול קדשים (9) צמורים לארץ: **נעלן מיבעייה**. קס"ד דנחתך והדר נשלק ומשעה שמתכו קודם צלייתו תו לא היו מקולס: **האי מולייתא**. אינפלודיר"א בלע"ז כמו שאנו ממלחין הטלחין והתרנגולין צין צמר לעצמות: **שריא**. (1) ואפילו לא צישלו את הבשר שנותנים לתוכו מותר ואפילו מלחו כמליחת צלי דאי צמלימה כל זורך לקדירה פשיטא: **והא קא בלע**. הטלה דם היוצא מן הבשר הכנוס צמורו: **פולטו**. לחוץ ושואבו חום האור: מידב

העוף אף שבתוך הכבש כך פולטו ברלעו מבפנים ופולטו מבחוץ. וקיימא לן דהא מליאתה בצלייה היא, דהא בענין הפסח קתני לה, אבל בבישול או בשליקה לא. ואתינן לסייעיה ממתני' דחני נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו. ודחינן שאני התם כיון דמחלחל בית השחימה מידב דאיכא ולא בלע.